

Parlementaire geschiedenis	Beslagvrije bedrag bij bankbeslag (art. 475a Rv)
Van 1 januari 2021 tot 1 januari 2023	
Van 1 januari 2023 tot heden	

Van 1 januari 2021 tot 1 januari 2023

Wettekst:¹

T

Artikel 475 wordt als volgt gewijzigd:

(...)

2. Onder vervanging van de punt aan het slot van het eerste lid, onderdeel e, door een puntkomma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:

- f. indien het beslag wordt gelegd op een vordering als bedoeld in artikel 475, eerste lid, die een natuurlijk persoon op een bank als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht heeft: een vermelding van het bedrag waarop op grond van artikel 475a, vijfde lid, het beslag niet geldig is.

U

(...)

Na invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet komt art. 475a Rv te luiden

Artikel VI

(...)

i. Het vijfde tot en met het achtste lid komen als volgt te luiden:

¹ [Stb. 2020, 177.](#)

5. Een beslag als bedoeld in artikel 475, eerste lid, op geldmiddelen die een natuurlijk persoon aanhoudt bij een bank is slechts geldig voor zover het de bedragen genoemd in het eerste lid van artikel 475da gedurende een kalendermaand overtreft. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld inzake de uitvoering van dit beslag.
6. Indien de geëxecuteerde op grond van de basisregistratie personen geen woonadres in Nederland heeft en hij onvoldoende andere middelen van bestaan heeft, kan de geëxecuteerde de kantonrechter verzoeken lid 5 van toepassing te verklaren.
7. In dit artikel en in artikel 475aa worden onder geldmiddelen verstaan geldmiddelen als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht en onder bank wordt verstaan een bank als bedoeld in artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht.
8. Op ingevolge artikel 642c in de consignatiekas gestorte bedragen mag geen beslag worden gelegd.

Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding:²

De Wet van 3 juni 2020 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Faillissementswet in verband met de herziening van het beslag- en executierecht ([Stb. 2020, 177](#)) treedt in werking met ingang van 1 oktober 2020, met uitzondering van:

- a. de artikelen I, onderdelen T, onder 2 en 4, U, V, W, onder 2, X, en DD, en VI, die in werking treden met ingang van 1 januari 2021; en
- b. (...)

Nota van Toelichting

(...)

Per 1 januari 2021 treden in werking:

– De artikelen I, onderdelen T, onder 2, U, V, W, onder 2, en DD en VI. Deze bepalingen zien op de invoering van het beslagvrije bedrag voor beslag op bankrekeningen en het opvragen van rekeninginformatie bij de bank. De Nederlandse Vereniging van Banken (hierna: NVB) heeft aangegeven dat de banken enige maanden nodig zullen hebben om hun systemen hierop in te richten. Er is daarom gekozen voor inwerkingtreding van deze bepalingen per 1 januari 2021.

² [Stb. 2020, 277](#).

Memorie van toelichting³

(...)

5.2.1. Beslagvrij bedrag bij bankbeslag

De beslagvrije voet (zie artikel 475b Rv) zorgt ervoor dat bij een beslag op bepaalde periodieke inkomsten van de schuldenaar (kort gezegd, het loon dat of de uitkering die hij ontvangt) en bij een daaruit voortvloeiende executie, de schuldenaar in zijn levensonderhoud kan blijven voorzien. Wordt er beslag gelegd op het loon of de uitkering van de schuldenaar dan dient er altijd een bepaald bedrag ter vrije beschikking van de schuldenaar te blijven. Dit bedrag betreft de beslagvrije voet. Een beslag hierop is niet geldig. Alleen op het deel van het inkomen dat boven de beslagvrije voet uitkomt, kan beslag worden gelegd (artikel 475b, lid 1, Rv). De beslaglegging op het inkomen vindt plaats onder degene die deze periodieke betaling aan de schuldenaar verricht, oftewel de werkgever of de uitkeringsinstantie. Na de beslaglegging voldoet de werkgever of de uitkeringsinstantie aan de schuldenaar het deel van het inkomen dat overeenkomstig de beslagvrije voet is vrijgehouden en het overige deel aan de deurwaarder, die dit bedrag weer laat toekomen aan de schuldeiser. De regeling voor de beslagvrije voet zal worden gewijzigd door de Wvbw. Deze wet voert een vereenvoudigd model in voor de berekening van de beslagvrije voet en brengt wijzigingen in het proces van beslaglegging aan, waardoor beslagleggende partijen beter van elkaars incassoactiviteiten op de hoogte kunnen zijn. Het wetsvoorstel en de toelichting houden rekening met de mogelijkheid dat de Wvbw later in werking treedt dan het wetsvoorstel. Er is een samenloopbepaling opgenomen die gaat gelden zodra de Wvbw in werking treedt.

De beslagvrije voet geldt alleen wanneer beslag wordt gelegd: 1) op bepaalde vorderingen tot periodieke betalingen van de schuldenaar, zoals loon of uitkering, en 2) onder degene die deze periodieke betaling aan de schuldenaar verricht, zoals de werkgever respectievelijk de uitkeringsinstantie. Wanneer de uitkering of het loon op een bankrekening is gestort en er vervolgens beslag wordt gelegd op de bankrekening, geldt de beslagvrije voet in beginsel niet. Formeel beschouwd is er dan immers geen sprake meer van beslag op een vordering tot periodieke betaling, waaraan een beslagvrije voet is verbonden, die toekomt aan de schuldenaar (zijn inkomen), maar van beslag op een goed van een schuldenaar dat zich onder een derde bevindt (de bank heeft zich verplicht het tegoed onder zich te houden voor de schuldenaar). Aan het saldo op een bankrekening is ook niet af te zien of dit uitsluitend voortvloeit uit een loonbetaling die is gedaan door de werkgever of een uitkering die is verstrekt door een uitkeringsinstantie. Het kan ook spaargeld van de schuldenaar zijn en daarop is geen beslagvrije voet van toepassing. Kortom, aan de twee hiervoor genoemde voorwaarden die gelden bij de toepassing van een beslagvrije voet wordt formeel gezien niet voldaan als ten laste van een schuldenaar beslag wordt gelegd onder een bank. Het Hof 's-Hertogenbosch heeft in haar arrest van 21 april 2015 (ECLI:NL:GHSHE:2015:1496, zie r.o. 3.7.3.) als volgt geoordeeld: «Naar het oordeel van het hof wordt het systeem van de beslagvrije voet op onaanvaardbare wijze doorbroken indien – zoals [kredit] kennelijk betoogt – de werking van de regeling eindigt zodra het beslagvrije bedrag uit het vermogen van de uitkerende instantie is geraakt door storting op een bankrekening ten name van de gerechtigde, zodat beslag wel mogelijk is op het saldo van de beslagvrije voet zodra dat saldo is bijgeschreven op de bankrekening van de schuldenaar. Aan het doel en de strekking van de beslagvrije voet wordt ernstig afbreuk gedaan doordat door het beslag op die bankrekening geen geld meer ter beschikking is voor het levensonderhoud van de onderbewindgestelden. In dit verband is van belang dat voor beslag onder bijvoorbeeld de werkgever op loon of onder de uitkerende instantie op de uitkering een beslagvrije voet geldt, maar dat van die werkgever en instantie niet kan worden verlangd het beslagvrije gedeelte contant uit te keren. Er zal in de regel betaling via een bank worden gerealiseerd. Aan de toepassing van de regels van de beslagvrije voet moet derhalve deze uitleg worden gegeven dat een

³ [Kamerstukken II 2018-2019, 35225, nr. 3.](#)

beslag onder de bank op de rekening van de gerechtigde niet zal beklijven voor zover daarop het beslagvrije gedeelte van de uitkering is gestort.» Een soortgelijke uitspraak is gedaan door de Rechtbank Amsterdam (16 november 2009, ECLI:NL:RBAMS:2009: BK3544) en de Rechtbank Rotterdam (17 oktober 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:8478). Het oordeel van de rechter omtrent de vraag of bij een bankbeslag toch rekening gehouden moet worden met een beslagvrije voet, hangt sterk af van de specifieke omstandigheden van het geval.

Eenzelfde beeld is te zien bij de tuchtrechtelijke uitspraken inzake deurwaarders en bankbeslag. In het geval een schuldenaar een klacht indient bij de notaris- en gerechtsdeurwaarderskamer over het niet toepassen van de beslagvrije voet bij een bankbeslag, zal de tuchtrechter hierover oordelen. Het Hof Amsterdam (15 november 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:4538) oordeelde dat de gerechtsdeurwaarder tuchtrechtelijk laakbaar had gehandeld door geen rekening te houden met een beslagvrije voet. Het hof oordeelde in rechtsoverweging 6.3: «Op grond van het dossier en het verhandelde ter zitting acht het hof het aannemelijk dat klager aan de gerechtsdeurwaarder afdoende stukken heeft verstrekt op basis waarvan deze onder de omstandigheden van het geval tot toepassing van de beslagvrije voet had moeten overgaan. Er was onvoldoende aanleiding om te veronderstellen dat de beslagen bankrekening door andere inkomsten dan het loon van klager werd gevoed of dat er nog andere inkomsten zouden zijn. Het hof neemt daarbij in aanmerking dat de gerechtsdeurwaarder heeft verklaard ook niet via de weg van artikel 475g lid 4 Rv (UWV-polis) te hebben geïnformeerd naar bronnen van inkomsten van klager. Door in dit geval niet onverwijld over te gaan tot toepassing van de beslagvrije voet, nadat klager hem daartoe had verzocht en de benodigde gegevens had verstrekt, heeft de gerechtsdeurwaarder naar het oordeel van het hof tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. Een en ander klemt des te meer, nu uit de stukken blijkt dat het bankbeslag doel trof voor een lager bedrag dan de beslagvrije voet die voor klager gold, zodat te verwachten was dat klager door het bankbeslag in ernstige financiële problemen zou geraken en niet meer in zijn primaire levensbehoeften zou kunnen voorzien, terwijl het gezien het moment van beslaglegging, bovendien nog geruime tijd zou duren alvorens hij opnieuw loon zou ontvangen.» Het Hof Amsterdam heeft op 22 augustus 2017 (ECLI:NL:GHAMS:2017:3353) bepaald dat de gerechtsdeurwaarder in dat geval niet tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld, omdat hij gegeven de omstandigheden voldoende zorgvuldig had gehandeld (onder meer door beslag te leggen een dag voor een nieuwe termijn van de uitkering zou worden bijgeschreven en tevens rekening te houden met de zorgtoeslag) en hij niet (voldoende) inzicht had in de inkomsten en uitgaven van de debiteur.

Momenteel wordt er dus per geval bekeken of de beslagvrije voet moet worden toegepast bij bankbeslag of niet. Dit is niet wenselijk, omdat in het geval de beslagvrije voet niet wordt toegepast de schuldenaar naar de (tucht)rechter zal moeten stappen om misbruik van recht aan te tonen (zie artikel 3:13 BW) om er zo voor te zorgen dat de beslagvrije voet alsnog wordt toegepast. Met een dergelijke procedure is enige tijd gemoeid. In de tussentijd kan de schuldenaar niet in zijn primaire levensbehoeften voorzien. Bovendien brengt een dergelijke procedure kosten voor de schuldenaar mee. De voorgestelde regeling in dit wetsvoorstel geeft daarom een wettelijke basis voor toepassing van een beslagvrij bedrag aan leefgeld bij bankbeslag en maakt dit daarmee de hoofdregel.

5.2.2. Voorgestelde regeling

Dit wetsvoorstel regelt dat er een met de beslagvrije voet bij een beslag op inkomen vergelijkbare regeling wordt ingevoerd voor bankbeslag (het beslagvrije bedrag genoemd), zowel voor conservatoir- als executoriaal bankbeslag. De regeling moet voorkomen dat de regeling van de beslagvrije voet wordt doorkruist doordat er beslag wordt gelegd op de bankrekening van de schuldenaar (bijvoorbeeld net nadat daarop het inkomen is gestort) in plaats van op het loon of de uitkering zelf, puur om beslagvrije voet te omzeilen. Uiteraard is het aan de schuldeiser om te bepalen of hij beslag legt onder bijvoorbeeld de inkomensverstrekker of de bank. Voor de schuldenaar is echter van belang dat hij niet onder het bestaansminimum uitkomt door een beslaglegging. De schuldenaar moet ook als er beslag wordt gelegd op zijn banktegoed leefgeld

overhouden om in zijn primaire levensbehoeften te voorzien, zoals het kopen van eten, het betalen van de huur of hypotheek, zorgpremies en gas en elektra. Dit wordt geregeld door in artikel 475a te bepalen dat een bankbeslag op een tegoed dat een natuurlijk persoon op een bankrekening heeft, zich niet uitstrekt tot een bepaald bedrag dat verschilt per leefsituatie.

De voorgestelde regeling inzake het beslagvrije bedrag bij een bankbeslag verschilt van de regeling betreffende de beslagvrije voet bij een beslag op inkomen. De reden is dat de hoogte van de beslagvrije voet wordt bepaald aan de hand van een rekenmodel waarbij onder meer de toeslagen die de schuldenaar ontvangt en zijn overige bronnen van inkomen in ogenschouw worden genomen (zie artikel 475da Rv). Bij bankbeslag wordt niet aangesloten bij de inkomsten van de schuldenaar, aangezien een bankrekening niet uitsluitend gevuld hoeft te worden door het inkomen van de schuldenaar en dus veel meer tegoeden kan bevatten. Denk aan spaargeld en aan de schuldenaar gedane betalingen. Daarnaast geldt de beslagvrije voet niet voor een zelfstandige zonder personeel (hierna: ZZP'er). Zij beschikken niet over vorderingen tot periodieke betalingen als bedoeld in artikel 475c Rv. De regeling inzake de beslagvrije voet is dan niet van toepassing. ZZP'ers kunnen wel over banktegoeden beschikken, zodat een beslagvrij bedrag bij bankbeslag wel aan de orde is en hun bestaansminimum wordt geborgd. Daarom is ervoor gekozen een eigen regeling voor een beslagvrij bedrag op te nemen in artikel 475a Rv (zie de artikelsgewijze toelichting voor meer informatie). Artikel 475a legt beperkingen op aan het beslagobject. Het artikel bepaalt dat een beslag zich niet uitstrekt tot vorderingen of zaken die volgens de wet niet voor beslag vatbaar zijn en tevens niet tot vorderingen die recht geven op een volgens de wet of naar haar aard niet voor beslag vatbare prestatie (zie lid 1). Ook is een beslag niet geldig op het gedeelte van een vordering dat daarop wordt ingehouden krachtens de wet, uit hoofde van een ziektekostenverzekering of een pensioenspaarregeling dan wel uit hoofde van een ondernemingspaarregeling voor een oudedagsverzorging (zie lid 2). Vorderingen die recht geven op iets anders dan betaling van een geldsom of levering van roerende zaken die geen registergoederen zijn, of van rechten aan toonder of order, vallen slechts onder een beslag, voor zover zij in het beslagexploot uitdrukkelijk zijn omschreven (zie lid 3). Het wetsvoorstel voegt hier een vierde lid aan toe dat het beslagvrije bedrag invoert. Het bedrag dat in het artikel is opgenomen, komt overeen met de maximumbedragen die de Wvbw invoert voor de vier mogelijke leefsituaties (alleenstaande met of zonder kinderen, gezinnen met of zonder kinderen). Op grond van de regeling zal dus een bepaald bedrag, bedoeld om te voorzien in de primaire levensbehoeften, buiten het bankbeslag blijven.

De regeling geldt voor alle natuurlijke personen. Het maakt, in tegenstelling tot bij de beslagvrije voet, geen verschil of iemand een vast inkomen heeft en in dienst is bij een vaste werkgever of dat iemand wisselend inkomen heeft (zoals een ZZP'er). Voor iedere natuurlijke persoon geldt een bepaald beslagvrij bedrag. Het bedrag is alleen afhankelijk van de leefsituatie, hetgeen ook van belang is voor de beslagvrije voet. Met het beslagvrije bedrag dient ook rekening te worden gehouden bij de uitvoering van een Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen (zie Verordening (EU) Nr. 655/2014 tot vaststelling van een procedure betreffende het Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen om de grensoverschrijdende inning van schuldvorderingen in burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken (hierna: Verordening Europees bankbeslag) (PbEU 2014, L 189) en de Uitvoeringswet verordening Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen). Artikel 31, lid 1, van de Verordening Europees bankbeslag bepaalt dat bedragen die krachtens het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging niet voor conservatoir beslag vatbaar zijn, evenmin krachtens de Verordening Europees bankbeslag voor conservatoir beslag vatbaar zijn. Het beslagvrije bedrag gaat dus ook gelden voor een Europees conservatoir beslag op bankrekeningen. Daarnaast wil ik benadrukken dat de regeling van het beslagvrije bedrag geen wijzigingen aanbrengt in het huwelijksvermogensrecht of in het aantal rekeningen dat onder het beslag valt. Het maakt bij een bankbeslag en voor toepassing van het beslagvrije bedrag geen verschil of de schuldenaar een of meerdere betaalrekeningen of spaarrekeningen heeft. Op grond van artikel 475 Rv, wordt alles beslagen wat de schuldenaar van de bank te vorderen heeft. Ook zijn de artikelen 1:96, lid 3, 1:94, lid 2, sub a, BW van toepassing als er

sprake is van gehuwde schuldenaar. Artikel 1:96 BW bepaalt dat het verhaal op goederen van de gemeenschap voor een privéschuld van een echtgenoot is beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed. Artikel 1:94 BW, lid 2, sub a, regelt dat erfenis of schenking buiten de gemeenschap van goederen valt.

5.2.3. Onderzochte alternatieven

Om te komen tot de voorgestelde regeling is gekeken naar mogelijke alternatieven. Een alternatief dat onderzocht is, is het verbieden van beslaglegging voor een bepaalde termijn nadat het loon of de uitkering is overgemaakt op de bankrekening. Een dergelijke regeling is in het verleden in de literatuur voorgesteld (zie A.W. Jongbloed, «Op de rand of net er over?», *Ars Aequi* 2008/3, p. 199). De regeling zou moeten inhouden dat een overgemaakt bedrag binnen een bepaalde termijn moet zijn aangesproken door de schuldenaar. Is dit niet gebeurd, dan mag er door een schuldeiser beslag op worden gelegd. Een voorbeeld is dat een uitkering wordt uitbetaald op een bankrekening. Als het bedrag van de uitkering niet binnen een maand wordt opgemaakt, is beslaglegging op dat restant na die maand mogelijk. Indien eerder beslag wordt gelegd, dan is het beslag onrechtmatig. Voor dit alternatief is niet gekozen. Reden is dat het tegenwoordig zeer eenvoudig is om (digitaal) geld over te boeken. De schuldenaar zou indien hij een beslag verwacht (bijvoorbeeld omdat er al loonbeslag wordt gelegd) ervoor kunnen zorgen dat voor aanvang van de nieuwe maand het restant op de rekening overgemaakt wordt naar een rekening bij een andere (buitenlandse) bank. Zo blijft er voor de schuldeiser niks meer over om te beslaan. De schuldeiser is daarom meer gebaat bij een regeling waarbij het beslag snel kan worden gelegd. Ook voor de bank is deze regeling moeilijk uitvoerbaar, omdat deze rekening moet houden met het precieze moment waarop het bedrag gestort is en de herkomst van het bedrag. Dit vergt een afzonderlijke registratie door de bank.

Een andere variant is het naar rato verrekenen van het beslagvrije bedrag aan de hand van het moment van beslaglegging. Dit houdt in dat als er bijvoorbeeld beslag wordt gelegd op de 26^e van de maand er rekening moet worden gehouden met het feit dat er nog veel betalingen moeten worden gedaan, aangezien die meestal rond het eind van de maand plaatsvinden. Het beslagvrije bedrag zal dan hoger moeten zijn. Wordt er beslag gelegd op bijvoorbeeld de 10^e van de maand, dan zal bijvoorbeeld de hypotheek of huur al betaald zijn en kan worden volstaan met een lager beslagvrij bedrag. Deze regeling is echter erg ingewikkeld in de praktijk, omdat er gedurende de maand ook nog allerlei bedragen kunnen worden uitbetaald aan de schuldenaar. Denk bijvoorbeeld aan de hypotheekrenteaftrek die vaak op de 15^e wordt uitbetaald of de kinderopvangtoeslag die rond de 21^e van de maand wordt uitgekeerd. Het is niet doenbaar om met alle betalingen rekening te houden, temeer omdat niet van tevoren is te achterhalen welke betalingen de schuldenaar allemaal ontvangt. Hierdoor is er vooraf geen vast beslagvrij bedrag vast te stellen, hetgeen zal leiden tot aanpassingen tijdens de afwikkeling van het beslag naar aanleiding van door de schuldenaar verstrekte informatie. Dit is voor de schuldeiser en de derde-beslagene niet wenselijk.

Een andere optie die is overwogen, is om een volgorde in de beslagmogelijkheden aan te brengen door te bepalen dat er eerst bankbeslag moet worden gelegd voor loonbeslag mogelijk is of juist andersom. Het gevolg hiervan is dat de schuldeiser geen keuze meer heeft en altijd voorafgaand aan het loonbeslag eerst bankbeslag moet leggen of voor een bankbeslag eerst loonbeslag. Dit is niet in alle gevallen wenselijk, omdat het per schuldeiser verschilt of hij meer heeft aan een beslag dat ertoe leidt dat er automatisch elke maand opnieuw iets op de vordering wordt afgelost, zoals bij loonbeslag, of een eenmalig beslag, zoals bij bankbeslag. Ook kan het verplicht hanteren van een volgorde ertoe leiden dat het aantal beslagen toeneemt, omdat schuldeisers die loonbeslag willen leggen, worden gedwongen om eerst bankbeslag te leggen en vice versa. Dit is nadelig voor zowel de schuldeiser, de derde-beslagene, als uiteindelijk de schuldenaar, omdat meerdere beslagen zorgen voor meer administratieve lasten en hogere kosten. Kosten die in eerste instantie zullen moeten worden opgebracht door de schuldeiser en waarbij het de vraag is of deze kosten uiteindelijk kunnen worden verhaald op de schuldenaar en zo ja, op welke termijn.

Na het bestuderen van de voor- en nadelen van de alternatieven is gekozen voor de voorgestelde regeling. Ook deze regeling heeft een aantal nadelen. Zo zal bij iemand die meerdere rekeningen heeft bij verschillende banken thans meerdere malen – bij iedere bank – een bedrag aan leefgeld buiten het beslag blijven. Het kan dus gebeuren dat de beschikbare afloscapaciteit van een schuldenaar niet volledig wordt benut. Dit is helaas niet te voorkomen zolang de deurwaarder niet beschikt over een actueel overzicht van alle bankrekeningen die een schuldenaar heeft en de saldi daarop. Er bestaat op dit moment nog geen centraal bankrekeningenregister. Indien een dergelijk register in de toekomst wel tot stand komt, kan de regeling inzake het beslagvrije bedrag worden aangepast, zodat eenmalig rekening wordt gehouden met het beslagvrije bedrag. Overigens zal het, met name bij personen met problematische schulden, vanwege de kosten die hierbij komen kijken niet vaak voorkomen dat er bij meerdere banken rekeningen worden aangehouden. De voorgestelde regeling heeft als voordeel dat er ook voor ZZP'ers een bedrag bij een bankbeslag buiten het beslag wordt gehouden. Dit is een verbetering ten opzichte van hun huidige positie.

De gekozen regeling kent daarnaast ook een aantal andere voordelen ten opzichte van de andere overwogen regelingen. Ten eerste is het beslagvrije bedrag voor iedereen eenvoudig te achterhalen. De deurwaarder kan uitgaan van de Basisregistratie Personen (BRP) om te bepalen of iemand alleenstaand of gehuwd is en of iemand minderjarige kinderen heeft. Andere criteria, zoals het inkomen of het recht op toeslagen (denk aan huurtoeslag of de kinderbijslag), zijn niet van belang. Er blijft op grond van de regeling in dit wetsvoorstel voor iedere natuurlijke persoon dus altijd een bedrag onbeslagen, zodat hij in zijn eigen primaire levensbehoeften, en indien van toepassing, die van zijn gezin, kan voorzien. Ten tweede is het een voordeel dat de schuldenaar niet eerst informatie hoeft te verschaffen om te zorgen voor toepassing van het beslagvrije bedrag. Het bedrag is eenduidig vast te stellen. Dit sluit aan bij het systeem in de Wvbw, waarbij informatie van de schuldenaar in beginsel niet meer nodig is om de beslagvrije voet vast te stellen. Met name de grote groep mensen met problematische schulden openen hun post niet of doen de deur niet open voor een deurwaarder. Als een beslagvrij bedrag zou gelden dat alleen na bewijs dat het bedrag te laag is, kan worden verhoogd, is dat nadelig voor deze schuldenaren (zie ook het eerder genoemde WRR-rapport «Weten is nog geen doen»). Zij zullen in veel gevallen niet reageren, waardoor zij geconfronteerd worden met een te laag beslagvrij bedrag. Zij zijn daardoor dan alsnog niet in staat zijn om in hun eerste levensbehoeften te voorzien en de schuldenlast neemt alleen maar toe.

5.2.4. Consultatie

In de consultatie is door de Nationale ombudsman, het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (hierna: NIBUD), de Raad voor de rechtspraak (hierna: Rvdv), de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR), de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren)(hierna: NVVK), het compendium Beslag en Executierecht (S.J.W. van der Putten en M.R. van Zanten (red.)), Compendium Beslag- en executierecht, Den Haag: Sdu Uitgevers 2018) (hierna: het compendium) en de gemeente Deventer verheugd gereageerd op de invoering van een beslagvrij bedrag bij bankbeslag, zij het dat niet altijd de in het wetsvoorstel opgenomen uitwerking werd gewaardeerd.

Stalman & Rijken Gerechtsdeurwaarders merkt op dat het wetsvoorstel goede uitgangspunten bevat, maar dat met vaste bedragen werken tot willekeur leidt en er tevens toe zal leiden dat schuldeisers één moment in de maand gaan kiezen voor het leggen van alle beslagen (wanneer er net loon is gestort en er nog geen vaste lasten zijn betaald). Stalman & Rijken stelt daarom voor om bij de betekening van het beslag aan de schuldenaar een formulier te voegen waarop de schuldenaar kan aangeven wanneer de vaste lasten zijn afgeschreven. Aan de hand hiervan kan de deurwaarder vaststellen welke vaste lasten nog de bescherming van een beslagvrij bedrag behoeven. Reageert de schuldenaar niet, dan krijgt deze een basisbedrag (lager dan het in dit wetsvoorstel voorgestelde bedrag). Voor deze mogelijkheid is niet gekozen. Ten eerste omdat het voorstel impliceert dat de schuldenaar zijn post opent en leest, het formulier invult en terugstuurt. Met name bij mensen met

problematische schulden zal dit niet altijd het geval zijn (zie het hiervoor genoemde WRR-rapport). Ten tweede wordt eerst het beslag gelegd en vervolgens moet het beslagexploot binnen acht dagen aan de schuldenaar worden betekend. Het voorstel van Stalman & Rijken zal ertoe leiden dat de bank eerst een bedrag buiten het beslag moet houden dat vervolgens moet worden aangepast na ontvangst van het formulier door de deurwaarder. Dit leidt tot een complexe procedure en extra administratieve lasten voor de deurwaarder en de bank.

De NVVK pleit voor de mogelijkheid voor bepaalde schuldenaren, zoals ZZP'ers, om in individuele gevallen aan te tonen dat het beslagvrij bedrag niet passend is gelet op hun feitelijke vaste lasten en ze daarom aanspraak kunnen maken op een individuele verhoging. De Landelijke Cliëntenraad stelt voor om het beslagvrije bedrag voor iedere schuldenaar te verhogen als er hoge woonkosten zijn. Zij wijzen op de bepaling inzake de verhoging van de beslagvrije voet bij hoge woonkosten (artikel 475da, lid 5 en 6 Rv) waarin op verzoek van de schuldenaar de beslagvrije voet in bepaalde situaties kan worden verhoogd. De suggesties om het beslagvrije bedrag op grond van individuele omstandigheden te verhogen, zijn niet overgenomen. Bij de beslagvrije voet gaat het om een beslag op een periodieke vordering, dat in de regel langere tijd blijft liggen. Dit is wezenlijk anders bij een bankbeslag. Dat beslag treft slechts het op het moment van de beslaglegging aanwezig saldo op een bankrekening. Van dit saldo blijft het beslagvrije bedrag ter vrije beschikking van de schuldenaar. Een bedrag dat na de beslaglegging binnenkomt op de bankrekening blijft buiten het eerder gelegde bankbeslag. Er is gekozen voor een zo eenvoudige mogelijke regeling met een vast bedrag per leefsituatie waarbij voor de hoogte van het bedrag is aangeknoopt bij het maximumbedrag is van de beslagvrije voet (ongeacht de hoogte van het inkomen van de schuldenaar). Een mogelijke verhoging van het beslagvrije bedrag zou de regeling nodeloos ingewikkeld maken. Sociaal Werk Nederland beaamt dit in haar reactie. Bovendien betekent de voorgestelde regeling voor ZZP'ers al een verbetering ten opzichte van de huidige situatie, omdat zij thans wanneer beslag gelegd wordt op een periodieke vordering niet standaard aanspraak kunnen maken op een beslagvrije voet. Daarnaast zorgt het wetsvoorstel voor een snellere afwikkeling van het bankbeslag (o.a. door de verkorting van de termijn voor het doen van de derdenverklaring), waardoor zij weer sneller over hun tegoeden kunnen beschikken.

Sociaal Werk Nederland en de Raad voor Rechtsbijstand steunen de voorgestelde regeling in het wetsvoorstel. Sociaal Werk Nederland stelt dat het voorstel eenvoudig uit te voeren is en rekening houdt met het «doenvermogen» van de schuldenaar. De Raad voor Rechtsbijstand spreekt de eenvoud en de aansluiting bij de beslagvrije voet aan.

De Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) is het eens met aansluiting bij de beslagvrije voet voor de bepaling van de hoogte van het beslagvrije bedrag. Hiervoor is ook gekozen in het preadvies «Bestaansminimum en bankbeslag – Bescherming van de schuldenaar bestendig» van 2018 (M. Cazemier, O.M. Jans, Preadvies KBvG: Bestaansminimum en bankbeslag – Bescherming van de schuldenaar bestendig, Den Haag: Boom Juridisch 2018). In haar advies doet de KBvG een voorstel voor een regeling waarbij o.a. rekening wordt gehouden met het moment in de maand waarop het beslag wordt gelegd en het saldo op de bankrekening van de partner van de schuldenaar. Deze mogelijkheden zijn onderzocht, maar niet opgenomen in het wetsvoorstel (zie ook hiervoor). De reden is dat een eenvoudige regeling het beste uitvoerbaar is. Daarnaast zal een regeling waarbij het beslagvrije bedrag afhankelijk is van het moment van beslaglegging leiden tot veel beslagen op het moment dat het beslagvrije bedrag het laagst is. Het is dan aan de schuldenaar om aan te tonen dat het beslagvrije bedrag te laag is, hetgeen in veel gevallen niet zal gebeuren.

Verder wordt door de KBvG en Sociaal Werk Nederland gepleit voor de mogelijkheid om, naast rekeninginformatie ook banksaldi te kunnen opvragen. De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) en de KBvG pleiten daarnaast voor een bankrekeningenregister. Indien door middel van dit register rekening- en saldo-informatie zou kunnen worden opgevraagd, zou dit de informatiepositie van de schuldeiser zeker verbeteren. Een dergelijk register bestaat nu nog niet. Om het bestaansminimum van schuldenaren toch te kunnen borgen, wordt een regeling voorgesteld die zonder een dergelijk

register kan worden toegepast. Als er een bij wet ingesteld register is, kan in de instellingswet daarvan een grondslag worden ingevoerd voor de verstrekking van de rekening- en saldo-informatie. Het nu al invoeren van de mogelijkheid om banksaldi op te vragen, voegt weinig toe. Een banksaldo fluctueert de hele dag. Informatie hierover zal al snel verouderd zijn. Pas zodra het mogelijk is om via een centraal bankrekeningenregister de informatie digitaal op te vragen en daarna direct beslag te leggen, zal de mogelijkheid om rekeningsaldi op te vragen toegevoegde waarde hebben. Dit is thans nog niet het geval.

De Nederlandse Vereniging van Banken (hierna: NVB) pleit ervoor dat er eerst beslag moet worden gelegd onder de werkgever of de uitkeringsinstantie, voordat bankbeslag mogelijk is. Hiervoor is al toegelicht waarom hier niet voor is gekozen. Kort gezegd, zou een dergelijke regeling ertoe kunnen leiden dat het aantal beslagen onnodig toeneemt. Dit is nadelig voor zowel de schuldeiser, de werkgevers of de uitkeringsverstrekende instanties, als uiteindelijk ook de schuldenaar, omdat meerdere beslagen zorgen voor hogere kosten. Ook stelt de NVB voor dat het beslagvrije bedrag alleen moet worden toegepast op bankrekeningen waarop het loon of de uitkering wordt ontvangen. De deurwaarder moet dit vaststellen. Dit voorstel zal tot uitvoeringsproblemen leiden. De deurwaarder kan niet zien wat er op een rekening binnenkomt en hij kan al helemaal niet vaststellen of dit loon of uitkering is. Zoals eerder is opgemerkt, zal het door de deurwaarder bij de schuldenaar laten opvragen van dergelijke informatie, niet werken in de praktijk. Schuldenaren met problematische schulden reageren vaak niet op dit soort informatieverzoeken. Dit kan leiden tot onwenselijke situaties waarin schuldenaren onder het bestaansminimum kunnen komen.

Het NIBUD en de NVVK vragen naar verduidelijking over de inkomstenbronnen die vallen onder het beslagvrije bedrag. Er wordt aandacht gevraagd voor bijvoorbeeld de kinderbijslag en bijzondere bijstand. In de toelichting is verduidelijkt dat het voor de berekening van het beslagvrije bedrag niet van belang is of iemand toeslagen, zoals huurtoeslag of kinderbijslag ontvangt. Er hoeft alleen te worden gekeken naar de leefsituatie van de schuldenaar om het beslagvrije bedrag vast te stellen. Dit beslagvrij bedrag komt overeen met het maximale bedrag aan beslagvrije voet dat van toepassing zou zijn geweest bij beslag op een periodieke uitkering. Ook is in de toelichting, naar aanleiding van vragen van genoemde organisaties, de verhouding tussen het wetsvoorstel en het huwelijksvermogensrecht uiteengezet.

Artikelsgewijze toelichting

(...)

Onderdeel T (artikel 475)

(...)

Met de tweede wijziging wordt een onderdeel f toegevoegd aan artikel 475, lid 1. Het voorgestelde sub f bepaalt dat het beslagexploot tevens moet inhouden een vermelding van het bedrag waarop op grond van artikel 475a, vijfde lid, geen beslag kan worden gelegd. Hieruit volgt dat de deurwaarder voordat hij beslag legt op het tegoed dat de schuldenaar, zijnde een natuurlijk persoon, heeft op zijn bankrekening, aan de hand van de leefsituatie van de schuldenaar het beslagvrije bedrag moet bepalen en dit moet vermelden in het beslagexploot dat hij gaat betekenen aan de bank. Om te weten te komen wat de leefsituatie van de schuldenaar is, raadpleegt de deurwaarder de Basisregistratie personen. Is er sprake van een bankbeslag op een rekening van een rechtspersoon, dan hoeft er geen beslagvrij bedrag te worden vermeld, omdat de regeling betreffende het beslagvrije bedrag dan niet van toepassing is. De bank kan door de vermelding in het exploot zien welk bedrag niet mag worden beslagen. Hier kan op deze manier geen misverstand over bestaan.

(...)

Onderdeel U (artikel 475a)

Dit onderdeel voegt vijf leden toe aan artikel 475a Rv. Artikel 475a regelt waarop geen beslag kan worden gelegd (zie ook het algemene deel van de toelichting onder «beslagvrij bedrag bij bankbeslag»). Het nieuwe vierde lid breidt de bepaling uit en voorziet in een nieuwe regeling voor een beslagvrij bedrag zodat de schuldenaar beschikt over leefgeld wanneer sprake is van een bankbeslag. Het voorgestelde lid 4 bepaalt dat een vooraf vastgesteld bedrag per kalendermaand buiten het derdenbeslag blijft als: 1) de schuldenaar een natuurlijk persoon is, 2) er sprake is van een bankbeslag onder een bank als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht en 3) er sprake is van een beslag op een rekening waarop gelden worden aangehouden (dus geen effecten of aandelen). In dat geval blijft per maand voor alleenstaanden een bedrag van € 1.486,37, voor alleenstaande ouders een bedrag van € 1.623,45, voor gehuwden zonder kinderen een bedrag van € 1.956,90 en voor gehuwden met een of meer kinderen een bedrag van € 2.093,48 buiten het beslag (zie ook artikel 475da lid 1). Deze bedragen komen overeen met het maximum dat de beslagvrije voet kan bedragen op grond van artikel 475da (zie de Wvbw). De bedragen zijn in de bepaling opgenomen tot de Wvbw in werking treedt. Dan zullen de bedragen op grond van de samenloopbepaling vervallen en komt er een dynamische verwijzing naar de bedragen in de Wvbw voor in de plaats. Dit maakt dat als er na inwerkingtreding van de Wvbw sprake is van indexatie van de beslagvrije voet, die aanpassing automatisch ook zal gelden voor het beslagvrije bedrag dat geldt bij een bankbeslag. Met de regeling wordt voorkomen dat de schuldenaar niet meer kan voorzien in zijn primaire levensbehoeften. Er blijft bij beslaglegging altijd per maand een bedrag over op de bankrekening van de schuldenaar waarover hij vrij kan beschikken.

Indien een schuldenaar geen adres in Nederland heeft (maar wel een Nederlandse bankrekening), kan het voorkomen dat deze schuldenaar niet is opgenomen in de basisregistratie personen. In dat geval heeft de schuldenaar op grond van lid 5 de mogelijkheid om de kantonrechter te verzoeken om het beslagvrije bedrag alsnog van toepassing te verklaren.

Het beslagvrije bedrag kan op grond van artikel 6:135, sub a, BW niet worden verminderd door middel van verrekening. Artikel 6:135 BW sluit verrekening uit als een beslag niet geldig is, bijvoorbeeld omdat de wet dit beperkt (hetgeen in casu het geval is). Daarnaast bepaalt artikel 6:237, sub g, BW (de «grijze lijst») dat een in de algemene voorwaarden voorkomend beding dat de gebruiker een verdergaande bevoegdheid tot verrekening verleent dat hem volgens de wet toekomt, wordt vermoed onredelijk bezwarend te zijn. Een bankbeslag treft niet de op het moment van beslaglegging nog niet benutte kredietruimte. Het beslag staat er dan ook niet aan in de weg dat de beslagene over dit krediet kan beschikken (dit volgt uit het arrest van de Hoge Raad, 29 oktober 2004, ECLI:NL:HR:2004:AP4504, Van den Bergh/Van der Walle).

Over de praktische invulling van de regeling kunnen bij algemene maatregel van bestuur of ministeriele regeling regels worden gesteld. Dit zal gebeuren in overleg met de betrokken partijen. Deze nadere regels kunnen bijvoorbeeld zien op de beperking van het beslagvrije bedrag tot één bedrag per schuldenaar (als dit in de toekomst technisch mogelijk is).

De regeling geldt zowel voor executoriaal beslag als voor conservatoir beslag, doordat artikel 720 artikel 475a van overeenkomstige toepassing verklaart voor conservatoir beslag onder derden. Ook kan de regeling door van overeenkomstige toepassing verklaring in andere regelingen gelden voor andere beslagen, zoals strafvorderlijke beslagen (zie bijvoorbeeld de artikelen 574 en 576 Wetboek van Strafvordering en artikel 27 van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften). Het voorgestelde zesde en zevende lid verduidelijken wat moet worden verstaan onder een «bank», «geldmiddelen», «alleenstaande», «alleenstaande ouder», «gehuwd» en «kind». Hiervoor wordt aangesloten bij de definities in de Wet op het financieel toezicht en de Wvbw. De derde wijziging (nieuw lid 8) verplaatst het bestaande beslagverbod ten aanzien van bedragen in consignatiekas (artikel 447 aanhef en onder ten vierde) naar de algemene bepaling inzake beslagverboden bij beslagen onder derden. De bepaling is inhoudelijk verder ongewijzigd.

Nota naar aanleiding van het verslag:⁴

Bestaansminimum / primaire levensbehoeften / leefgeld

De leden van de VVD-fractie merken op dat het eerste uitgangspunt van het wetsvoorstel gaat over het bestaansminimum van schuldenaren. In dat kader wordt bij bankbeslag een beslagvrij bedrag geïntroduceerd. De leden begrijpen dat momenteel per geval wordt bekeken of de beslagvrije voet moet worden toegepast bij een bankbeslag of niet. Zij vragen of de regering kan uitleggen waarom zij dit onwenselijk vindt en of een casuïstische benadering niet juist beter is.

Het klopt dat het momenteel afhangt van de individuele situatie of bij een bankbeslag rekening wordt gehouden met de beslagvrije voet of niet. Dit heeft de volgende achtergrond. De regeling betreffende de beslagvrije voet is op basis van de wet uitsluitend van toepassing als beslag wordt gelegd op een periodieke vordering van de schuldenaar, zoals een beslag onder de werkgever of een uitkeringsinstantie op het loon of de uitkering van de schuldenaar (oftewel het inkomen van de schuldenaar, zie artikel 475c e.v. Rv). De regeling is bedoeld om ervoor te zorgen dat de schuldenaar altijd een bepaald bedrag overhoudt om in zijn bestaansminimum te kunnen blijven voorzien. De schuldeiser kan er ook voor kiezen om beslag te leggen op de bankrekening van de schuldenaar waarop het loon of de uitkering wordt gestort. De regeling betreffende de beslagvrije voet geldt dan niet. Als beslag wordt gelegd op de bankrekening – in plaats van op het loon of de uitkering zelf – kan dit ertoe leiden dat de regeling van de beslagvrije voet feitelijk wordt doorkruist en dat het bestaansminimum van de schuldenaar wordt bedreigd. Om dit te voorkomen heeft de rechter in het verleden in enkele gevallen geoordeeld dat bij een bankbeslag toch rekening moet worden gehouden met een beslagvrije voet (zie bijvoorbeeld het arrest van het Hof 's-Hertogenbosch van 21 april 2015 (ECLI:NL:GHSHE:2015:1496)). Dit betrof situaties waarin beslag werd gelegd op een bankrekening die uitsluitend gevoed werd door loon of een uitkering. De deurwaarder is tuchtrechtelijk laakbaar als de schuldenaar afdoende stukken heeft verstrekt op basis waarvan de deurwaarder tot toepassing van de beslagvrije voet had moeten overgaan, maar hij dit niet heeft gedaan. Het is voor een deurwaarder echter vaak niet bekend of een bankrekening alleen wordt gevoed door loon of een uitkering. Dit betekent dat er nu doorgaans bankbeslag wordt gelegd zonder dat daarbij op voorhand rekening wordt gehouden met de beslagvrije voet. Om ervoor te zorgen dat de beslagvrije voet alsnog wordt toegepast, zal de schuldenaar zich wenden tot de deurwaarder. Bij onenigheid over de toepassing, moet de schuldenaar een beroep doen op de rechter. Deze omweg om ervoor te zorgen dat het bestaansminimum van de schuldenaar wordt geborgd, vind ik onwenselijk. Het procederen kost de schuldenaar tijd en geld, terwijl hij in die tijd niet kan beschikken over het tegoed op zijn bankrekening. Dit leidt bij mensen met problematische schulden vrijwel altijd tot een vergroting van hun schuld. In dit wetsvoorstel wordt daarom een nieuwe regeling geïntroduceerd betreffende het beslagvrije bedrag bij beslag op een bankrekening. Deze regeling is van toepassing als er beslag wordt gelegd op het tegoed op een bankrekening van de schuldenaar en zorgt ervoor dat er altijd een bepaald bedrag ter beschikking blijft voor de schuldenaar. De deurwaarder houdt hier rekening mee als hij het beslag legt en de schuldenaar hoeft hiervoor dus niet naar de rechter. De hoogte van het bedrag kan de deurwaarder eenvoudig vaststellen doordat alleen de leefsituatie (die in de basisregistratie personen (BRP) is vastgelegd) van belang is bij de bepaling van het bedrag. De deurwaarder heeft hiervoor dus geen gegevens nodig van de schuldenaar. De nieuwe regeling is hiermee op eenvoudige en efficiënte wijze ingepast in de praktijk van beslaglegging. De regelingen betreffende respectievelijk de beslagvrije voet en het beslagvrije bedrag staan naast elkaar. Het

⁴ [Kamerstukken II 2019-2020, 35225, nr.6.](#)

hangt af van het beslagobject of toepassing moet worden gegeven aan de regeling betreffende de beslagvrije voet of de regeling betreffende het beslagvrije bedrag. Het resultaat dat wordt beoogd, is bij beide regelingen wel hetzelfde; de schuldenaar moet voldoende financiële middelen overhouden om in zijn bestaansminimum te kunnen blijven voorzien.

De leden van de VVD-fractie vragen verder of er andere landen zijn die een soortgelijke regeling voor bankbeslag kennen zoals de regering nu voorstelt. Zo ja, dan vernemen zij graag welke landen en hoe het daar functioneert.

Uit het preadvies «Bestaansminimum en bankbeslag – Bescherming van de schuldenaar bestendig» van 2018 (M. Cazemier, O.M. Jans, Preadvies KBvG: Bestaansminimum en bankbeslag – Bescherming van de schuldenaar bestendig, Den Haag: Boom Juridisch 2018) van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (hierna: KBvG) blijkt dat er meerdere landen zijn die een soortgelijke regeling kennen. In Frankrijk moet de derde-beslagene (in dit geval de bank) een bedrag aan de schuldenaar laten. Dit bedrag is gelijk aan het bedrag dat een alleenstaande bijstandsuitkeringsgerechtigde verkrijgt. Ook in Schotland is er een bedrag dat niet vatbaar is voor beslag en in Noorwegen moet rekening worden gehouden met het bestaansminimum van de schuldenaar en wordt niet het volledige saldo op de bankrekening beslagen. Verder kan in Estland en Letland een bedrag ter grootte van het minimumloon niet in beslag worden genomen, omdat dit verondersteld wordt nodig te zijn voor levensonderhoud. Over hoe de regelingen in deze landen functioneren, zijn mij geen gegevens bekend.

Ook vragen de leden van de VVD-fractie of erover is nagedacht het beslagvrije bedrag bij bankbeslag alleen te laten gelden voor executoriaal beslag en niet voor conservatoir beslag. De eerste vorm is immers definitiever, dat kan een betere bescherming van schuldenaren rechtvaardigen.

Er is niet voor gekozen om het beslagvrije bedrag alleen te laten gelden voor executoriaal beslag. De reden is dat ook een conservatoir beslag ertoe leidt dat de schuldenaar niet meer kan beschikken over de saldi die op het moment van het leggen van het beslag op de rekening aanwezig zijn. Bij zowel een executoriaal als een conservatoir beslag wordt het tegoed op de rekening bevroren. Ook conservatoir beslag kan er dus toe leiden dat een schuldenaar niet in zijn primaire levensbehoeften kan voorzien. De bescherming van de schuldenaar is daarom zowel nodig bij executoriaal beslag als bij conservatoir beslag.

De leden van de fracties van het CDA en de SP vragen de regering helder en duidelijk uit te leggen wat precies wordt verstaan onder het bestaansminimum, waarbij door de leden van de CDA-fractie wordt verwezen naar het NIBUD en de Landelijke Cliëntenraad. De leden van de CDA-fractie vragen tevens of de regering het bestaansminimum ziet veranderen in de loop van de tijd, of dat het een vast gegeven is.

Het bestaansminimum als zodanig is geen wettelijk begrip in het beslag- en executierecht. Het begrip ligt wel ten grondslag aan verscheidene maatregelen in het beslag- en executierecht. Zo dienen de beslagvrije voet en het beslagvrij bedrag beiden het achterliggende doel dat gewaarborgd moet worden dat een schuldenaar bij de tenuitvoerlegging van een executoriale titel (oftewel bij executoriaal verhaalsbeslag: de uitwinning van een beslagen goed) en bij bewarende maatregelen (oftewel: bij een conservatoir beslag) over geld kan blijven beschikken zodat hij in zijn primaire levensbehoeften – dat wil zeggen zaken die onontbeerlijk zijn om te kunnen leven: voeding, kleding, huisvesting – kan voorzien. De hoogte van de beslagvrije voet (thans geregeld in artikel 475d Rv) en het beslagvrij bedrag (straks geregeld in artikel 475a) worden bepaald door de wetgever. Daarnaast worden deze bedragen twee keer per jaar geïndexeerd (waarbij het beslagvrije bedrag indirect wordt geïndexeerd doordat het de aanpassingen in de beslagvrije voet volgt).

Naast geld heeft een mens ook bepaalde zaken nodig om in een menswaardig bestaan te voorzien hetgeen heeft geleid tot het beslagverbod op bepaalde roerende zaken. Ook dat vloeit voort uit het borgen van het bestaansminimum van een schuldenaar. Het mag een schuldenaar bij de tenuitvoerlegging van een executoriale titel niet onmogelijk worden gemaakt om zich staande te houden in onze maatschappij. Bij de tenuitvoerlegging van een executoriale titel moet rekening worden gehouden met de belangen van de schuldenaar en de tot zijn gezin behorende thuiswonende minderjarige kinderen. Wat hierbij als aanvaardbare ondergrens wordt gezien, is mede afhankelijk van de mores van de maatschappij. In het midden van de 19e eeuw werd de kleding die de schuldenaar droeg, eten en drinken voor een maand en een bed en beddengoed als minimum aanvaardbaar geacht. In het begin van de 21e eeuw is meer nodig. Om die reden is de lijst van onder het beslagverbod vallende zaken aanzienlijk uitgebreid. De lijst is zodanig samengesteld dat niet-bovenmatige inboedel buiten het beslag blijft. Bovenmatige inboedelgoederen (goederen die de schuldeiser een reële verhaalsmogelijkheid bieden), kunnen wel in beslag worden genomen. Hierbij dient tevens rekening gehouden te worden met de bepaling dat beslag op roerende zaken achterwege dient te blijven als de kosten van de beslaglegging en executie de baten overstijgen. Dit zal er in veel gevallen al toe leiden dat inboedelzaken en andere zaken die voor de persoonlijke verzorging en dagelijkse levensbehoeften noodzakelijk zijn, buiten het beslag dienen te blijven. Indien nodig kan de wetgever bij algemene maatregel van bestuur nader bepalen welke zaken als bovenmatig zijn aan te merken dan wel tot welke waarde bovenmatigheid niet wordt aangenomen.

Slotsom is dat het bestaansminimum geen vaststaand gegeven is. Het is aan de wetgever om de grenzen aan te geven. Bij de beslagvrije voet en het beslagvrij bedrag resulteert dit in een vast bedrag dat als ondergrens geldt. Bij het beslagverbod roerende zaken is de ondergrens de zaken waarover een schuldenaar dient te beschikken om zich staande te kunnen houden in de steeds veranderende maatschappij.

De leden van de SP-fractie vragen of het klopt dat op zaken zoals de kinderbijslag, bijzondere bijstand, kinderalimentatie, en de verschillende toeslagen geen normaal beslag kan worden gelegd, maar wel bankbeslag en zo ja, of de regering dit wenselijk acht.

Het klopt dat er een verbod geldt voor het leggen van beslag onder de verstrekkende instantie op aan de schuldenaar toekomende kinderbijslag (artikel 23 Algemene Kinderbijslagwet), bijzondere bijstand (artikel 46 Participatiewet) en inkomensafhankelijke toeslagen (artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen). Op dit verbod gelden enkele uitzonderingen. Het verbod geldt bijvoorbeeld niet voor de zorgverzekeraar, de kinderopvanginstelling en de verhuurder waarmee de schuldenaar een lopende huurovereenkomst heeft, als zij een vordering hebben op de schuldenaar en daarom beslag willen leggen op respectievelijk de zorg-, kinderopvang- of huurtoeslag. Voor kinderalimentatie geldt geen beslagverbod. Als de schuldenaar recht heeft op kinderalimentatie, kan daarop dus wel beslag worden gelegd onder de ouder die de alimentatie verschuldigd is. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat als er geen beslagverbod geldt, het bestaansminimum van de schuldenaar nog steeds geborgd blijft door toepassing van de beslagvrije voet.

Als de kinderbijslag, bijzondere bijstand of de toeslag is overgemaakt op de bankrekening van de gerechtigde kan er via een bankbeslag wel beslag op het saldo worden gelegd. De toeslagbedragen maken dan onderdeel uit van het tegoed op de bankrekening van de schuldenaar en «vermengen» met de rest van het saldo op de bankrekening. Om zeker te stellen dat ook als er beslag op de bankrekening is gelegd de schuldenaar in zijn bestaansminimum kan voorzien, wordt er door dit wetsvoorstel een beslagvrij bedrag ingevoerd.

3.2.1. Beslagvrij bedrag bij bankbeslag

De leden van de D66-fractie lezen dat de regering wil voorkomen dat de reeds bestaande systematiek van een beslagvrije voet wordt doorkruist doordat beslag wordt gelegd op de bankrekening van de

schuldenaar. Onderhavig wetsvoorstel regelt daartoe een beslagvrij bedrag bij bankbeslag, opdat de schuldenaar in zijn levensonderhoud kan blijven voorzien. De aan het woord zijnde leden zijn over dit wetsvoorstel op zich positief gestemd en begrijpen ook dat aansluiting is gezocht bij het door de regering aangehaalde arrest van het Hof 's-Hertogenbosch van 21 april 2015 (ECLI:NL:GHSE2015:1496, r.o. 3.7.3). Wel geldt dat het non peius-beginsel banken beschermt in hun bevoegdheid om hypotheekverplichtingen van een schuldenaar met het creditsaldo op een bankrekening van diezelfde schuldenaar te kunnen verrekenen. De leden vragen of het klopt dat een bank met dit wetsvoorstel vóór beslaglegging nog wel mag verrekenen, maar daarna niet meer en of de regering kan toelichten hoe deze voorgestelde regeling zich verhoudt tot het non peius-beginsel in dergelijke gevallen.

Het non peius-beginsel houdt kort gezegd in dat een derde-beslagene door een beslag niet in een mindere positie terecht mag komen dan dat hij zou zijn geweest, indien hij niet door de beslaglegger, maar door de beslagene (de schuldenaar) zou zijn aangesproken. Uit dit beginsel volgt onder andere dat een derde-beslagene niet meer aan de executerende deurwaarder hoeft te voldoen, dan dat hij aan de schuldenaar verschuldigd is (zie de Hoge Raad in De Jong/Carnifour, ECLI:NL:HR:2001:AD3953). Verrekening door de bank terwijl er beslag is gelegd, is op grond van artikel 6:130, leden 1 en 2, van het Burgerlijk Wetboek (BW) alleen mogelijk als de vordering van de bank op de schuldenaar en de schuld van de bank jegens de schuldenaar uit dezelfde rechtsverhouding zijn ontstaan. Ook moet de schuldenaar de beschikking kunnen houden over het beslagvrije bedrag. Dit laatste volgt uit artikel 6:135, sub a, BW, waarin is bepaald dat er geen bevoegdheid tot verrekening bestaat als beslag op de vordering van de wederpartij niet geldig zou zijn. Zou de bank beslag leggen op het volledige banksaldo van de schuldenaar, dan zou dit beslag zich niet uitstrekken tot het beslagvrije bedrag. De nieuwe regeling betreffende het beslagvrije bedrag houdt immers in dat de schuldenaar altijd een bepaald bedrag ter beschikking moet kunnen houden.

Verder vragen de leden van de D66-fractie wat volgens de regering op basis van dit wetsvoorstel de geëigende weg zou zijn voor banken om in bovengenoemde gevallen de hypothecaire betalingsverplichtingen aan de bank voldaan te zien. Ook vragen zij of de regering de mening deelt dat het in elk geval niet zo zou moeten zijn dat banken op enigerlei wijze de systematiek van de beslagvrije voet (het beslagvrije bedrag) kunnen omzeilen waardoor de schuldenaar alsnog onder het bestaansminimum terecht komt.

De leden van de SP-fractie vragen verder of het klopt dat het verbod op verrekenen van lopende verplichtingen tot gevolg kan hebben dat banken de maandelijkse hypothecaire lasten niet mogen afschrijven van de rekening-courant. Ook vragen zij waarom er in dit wetsvoorstel niet voor is gekozen te beschrijven dat de lopende hypothecaire verplichtingen altijd kunnen worden afgeschreven teneinde verdere problemen, waaronder executoriale verkoop, te voorkomen.

Een bankbeslag zorgt ervoor dat de schuldenaar niet meer kan beschikken over het tegoed op zijn bankrekening. Het wetsvoorstel regelt dat er een bedrag buiten het beslag blijft, waardoor de schuldenaar de beschikking houdt over een geldbedrag waarmee hij kan voldoen aan zijn primaire levensbehoeften. Hieronder valt normaliter ook de betaling van de (redelijke) hypotheeklasten door de schuldenaar. Het beslagvrije bedrag zorgt er dus juist voor dat de schuldenaar kan blijven voldoen aan zijn hypothecaire verplichtingen. Een specifieke regeling is daarom niet nodig. Daarnaast moet niet worden vergeten dat er ook veel schuldenaren zijn die wonen in een huurwoning. Hiervoor geldt, net als bij een koopwoning, dat niet betaling van de huur kan leiden tot verdere problemen, waardoor de schuldenaar op straat kan komen te staan. Ook hiervoor biedt het beslagvrije bedrag een mogelijke oplossing. Voldoet de schuldenaar toch niet aan zijn verplichtingen, dan kan de bank, net als iedere andere schuldeiser (zoals de verhuurder), zelf beslag laten leggen of overgaan tot executie van zijn zekerheidsrecht (verkoop van de in onderpand gegeven woning). Dit is thans ook het geval als de schuldenaar niet voldoet aan zijn betalingsverplichtingen. Het beslagvrije bedrag

brengt dus mee dat de schuldenaar de beschikking houdt over een bedrag op zijn bankrekening waarmee hij zijn hypotheek of huur kan betalen. Dit bedrag is niet vatbaar voor verrekening (zie artikel 6:135, onder a, BW). Ik verwacht dat het beslagvrije bedrag juist de kans vergroot dat de schuldenaar wel gewoon betaalt, waardoor de bank geen executiemaatregelen hoeft te nemen.

De leden van de SP-fractie vragen of er naast één bankrekening ook tegelijkertijd beslag gelegd mag worden op de spaarrekening van de schuldenaar en de rekening van zijn minderjarige kinderen. Ook vragen zij hoe moet worden gehandeld als verschillende toeslagen al worden ingehouden zoals huur-, zorg-, kinderopvangtoeslag.

Bij een bankbeslag wordt in beginsel alles beslagen wat de bank verschuldigd is aan de schuldenaar. Heeft de schuldenaar meerdere rekeningen bij de bank, dan vallen alle rekeningen op naam van de schuldenaar onder het beslag, ongeacht of dit een spaar- of betaalrekening betreft of dit een speciale rekening voor zijn kinderen is. Is het een rekening op naam van een minderjarig kind, dan kan hier geen beslag op worden gelegd. Dit is thans al het geval. Als er toeslagen worden ingehouden door de toeslagverstrekker, kan dit ertoe leiden dat er minder tegoed overblijft om te beslaan, omdat er dan minder boven het beslagvrije bedrag uitkomt. Verder is relevant dat voor inkomensafhankelijke toeslagen een beslagverbod geldt (zie artikel 45 Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen), waardoor alleen de zorgverzekeraar, de kinderopvanginstelling en de verhuurder waarmee de schuldenaar een lopende huurovereenkomst heeft hier beslag op kan leggen. Dit verandert niet.

De leden van de SP-fractie vragen of kan worden verduidelijkt hoe zal worden omgegaan met zaken waarin personen zijn getrouwd in beperkte gemeenschap. Ook vragen zij wat voor beslag vatbaar is als het een schuld van vóór het huwelijk betreft en hoe om te gaan met een erfenis, die de partner van een schuldenaar ontvangt.

Wanneer twee personen na 1 januari 2018 zijn gehuwd in het wettelijk stelsel van de beperkte gemeenschap van goederen, vallen alle goederen die de echtgenoten vanaf het huwelijk samen of ieder van hen afzonderlijk krijgen in de huwelijksgemeenschap. Goederen die reeds voor de aanvang van het huwelijk aan de echtgenoten samen toebehoorden, vallen hier ook onder. De goederen die vóór het huwelijk aan één van de echtgenoten afzonderlijk toebehoorden, blijven ook gedurende het huwelijk buiten de huwelijksgemeenschap.

Voor een privéschuld die vóór het huwelijk is ontstaan, kan de schuldeiser zich verhalen (en ten behoeve van dat verhaal dus beslag leggen) op zowel de goederen die binnen de huwelijksgemeenschap vallen, als op de goederen die buiten de gemeenschap vallen en tot het privévermogen van de schuldenaar behoren. Er kan geen verhaal worden gehaald (en beslag worden gelegd) op goederen die tot het privévermogen van de echtgenoot van de schuldenaar behoren. Wordt voor het verhaal van de privéschuld beslag gelegd op een goed dat toebehoort aan de huwelijksgemeenschap, dan heeft de schuldeiser ingevolge artikel 1:96, lid 3, BW slechts recht op de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed. De andere helft komt toe aan de echtgenoot van de schuldenaar en valt voortaan in diens privévermogen. Daarop kan de schuldeiser geen verhaal halen en dus geen beslag leggen. Dit geldt ook voor een erfenis die de echtgenoot van een schuldenaar heeft ontvangen. Erfenissen vallen op grond van artikel 1:94, lid 2, onderdeel a, BW sinds 1 januari 2018 buiten de wettelijke gemeenschap van goederen. Schuldeisers van de schuldenaar kunnen zich voor diens privéschulden dus niet verhalen op de erfenis die de echtgenoot van de schuldenaar na 1 januari 2018 heeft gekregen.

Voorts vragen de leden van de SP-fractie aandacht voor mensen met een licht verstandelijke beperking en laaggeletterden met (dreigende) financiële problemen. Zij vragen of de regering bereid is voor deze personen in de wet op te nemen dat schuldeisers steeds persoonlijk contact (niet per

brief) dienen te onderhouden met de schuldenaar voordat kan worden overgegaan tot het leggen van beslag. Zo nee, dan vernemen zij graag waarom niet.

Zoals ik eerder heb opgemerkt, maakt dit wetsvoorstel onderdeel uit van de Brede Schuldenaanpak. Binnen deze aanpak is sprake van meerdere actielijnen, waaronder één die gericht is op het bevorderen van zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso. In dit verband onderzoeken verschillende overheidsorganisaties individueel en gezamenlijk hoe persoonlijk contact gemaakt kan worden met burgers die te maken hebben met (dreigende) schuldenproblematiek. In de brede schuldenaanpak wordt specifiek aandacht besteed aan laaggeletterdheid en aan het ondersteunen van kwetsbare burgers en mensen met een licht verstandelijke beperking. Ik verwijs u voor meer informatie naar de Brede Schuldenaanpak (Kamerstukken II 2017/18, [24 515, 431](#)), de voortgangsbrief van 27 mei jl. (Kamerstukken II 2018/19, [24 515, nr. 489](#)) alsmede naar de brief inzake hulp voor mensen met een licht verstandelijke beperking van 4 oktober jl (Kamerstukken II 2019/20, [24 170, 198](#)).

3.2.2 Voorgestelde regeling

De leden van de CDA-fractie lezen in de memorie van toelichting dat met het nieuwe artikel 475a gekozen is voor vaste bedragen afhankelijk van de leefsituatie van de schuldenaar waarop bij bankbeslag geen beslag kan worden gelegd. De bedragen komen overeen met het maximum dat de beslagvrije voet kan bedragen. Zij zijn zich ervan bewust dat met de keuze voor een vast bedrag altijd sprake is van een arbitraire grens die wordt getrokken. Deze leden vragen de regering echter wel in te gaan op het gebrek aan onderscheid dat gemaakt wordt qua beslagvrij bedrag bij bankbeslag in het geval sprake is van meer kinderen. Zij vragen of de regering ziet dat een gezin met bijvoorbeeld vijf of meer kinderen een ander bestaansminimum kent dan een gezin met één kind. Ook vragen de aan het woord zijnde leden of in de toekomst rekening wordt gehouden met een indexatie van het beslagvrije bedrag bij bankbeslag.

De beslagvrije bedragen komen, zoals de CDA-fractie terecht opmerkt, overeen met de maximumbedragen van de beslagvrije voet zoals deze zullen worden gehanteerd na inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (hierna: Wv bv). Deze wet gaat bij de berekening van de beslagvrije voet uit van vier categorieën: alleenstaanden, alleenstaande ouders, gehuwden zonder kinderen en gehuwden met een of meer kinderen. Voor de berekening van de maximumbedragen in de Wv bv wordt niet gekeken naar de exacte gezinssamenstelling. Indirect wordt wel rekening gehouden met het aantal kinderen en hun leeftijd, doordat het kindgebonden budget een van de factoren is die meegenomen wordt bij de berekening van de beslagvrije voet. Overigens wordt momenteel bij de berekening van de beslagvrije voet eveneens alleen indirect (via het kindgebonden budget) rekening gehouden met het aantal kinderen, zie artikel 475d, lid 4, sub c, Rv.

Bij het beslagvrije bedrag wordt rekening gehouden met eventuele inflatie. Als de Wv bv in werking treedt, zullen de bedragen in het wetsvoorstel op grond van artikel V van het wetsvoorstel worden vervangen door een dynamische verwijzing naar de bedragen in de Wv bv. Dit maakt dat als er na inwerkingtreding van de Wv bv sprake is van indexatie van de beslagvrije voet, die aanpassing automatisch ook zal gelden voor het beslagvrije bedrag bij bankbeslag.

De leden van de CDA-fractie stellen vast dat per leefsituatie voor een vast bedrag wordt gekozen als beslagvrij bedrag bij bankbeslag. Deze leden vragen de regering of dit bedrag per bank(rekening) zal gelden. Zo ja, dan vragen zij of dit kan betekenen dat een schuldenaar bij vier verschillende banken geld kan stallen en op deze manier over een viervoudig bedrag beslagvrij kan beschikken en of dit wenselijk is.

De leden van de CDA-fractie merken verder op dat de deurwaarder de bevoegdheid krijgt voorafgaand aan de beslaglegging aan banken te vragen of de schuldenaar bij hen een bankrekening

aanhoudt. Deze leden vragen waarom er niet voor gekozen is deurwaarders toegang te geven tot het verwijzingsportaal bankgegevens zodat de deurwaarder niet langs elke bank moet om te kijken of de schuldenaar daar bankiert.

Het voorgestelde artikel 475a Rv regelt dat een bankbeslag zich gedurende een kalendermaand niet uitstrekt tot een bepaald bedrag op de bankrekening van de schuldenaar. Dit bedrag blijft ter beschikking van de schuldenaar. De regeling geldt per bank. Daardoor zal er inderdaad bij iemand die meerdere rekeningen heeft bij verschillende banken thans bij iedere bank een bedrag aan leefgeld buiten het beslag blijven. Dit is op dit moment helaas niet te voorkomen, omdat er nog geen actueel overzicht te verkrijgen is van alle bankrekeningen die een schuldenaar heeft bij verschillende banken. Indien dit in de toekomst wel mogelijk is, is het de bedoeling dat artikel 475a Rv daarop wordt aangepast, zodat het beslagvrije bedrag slechts eenmaal wordt toegepast.

Het wetsvoorstel verwijzingsportaal bankgegevens (hierna: Wvb) verplicht bepaalde instanties om zich aan te sluiten op een verwijzingsportaal bankgegevens. Dit verwijzingsportaal bankgegevens is een technische koppeling die het voor aangesloten banken en betaaldienstverleners mogelijk zal maken om geautomatiseerd te voldoen aan bepaalde vorderingen of verzoeken. In eerste instantie ziet dit enkel op informatie over rekeninghouders (oftewel: wie bankiert waar?). Het is de bedoeling dat op termijn ook saldo-informatie inzichtelijk wordt. De instanties die worden aangesloten, zijn geselecteerd vanwege hun betrokkenheid bij criminaliteitsbestrijding en belastinginning. De Wvb is thans aanhangig bij de Tweede Kamer. Beoogd is om de Wvb zo snel mogelijk na 1 januari 2020 in werking te laten treden. Momenteel wordt gesproken met de bankensector en de betrokken overheidsdiensten over welke uitbreidingen wenselijk en mogelijk zijn. Deze besprekingen bevinden zich nog in de inventarisatiefase. Hierover is nog geen besluit genomen (zie Kamerstukken II 2018/19, [35 238, nr. 6](#)).

(...)

De leden van de D66-fractie vermoeden dat de invoering van beslagvrije bedragen per kalendermaand administratieve lasten voor banken met zich kan brengen. Zij vragen of de regering uiteen kan zetten hoe zij in de praktijk de administratie bij een bank voor zich ziet om bij te houden of gedurende een kalendermaand het beslagvrije bedrag reeds is opgesoupeerd.

De invoering van het beslagvrije bedrag leidt ertoe dat banken een bepaald bedrag buiten het beslag moeten houden. Thans moeten zij dit ook al als de rechter bepaalt dat er rekening gehouden moet worden met een beslagvrije voet bij het bankbeslag. Het is aan de banken hoe zij hier uitvoering aan geven. Zij zouden het beslagvrije bedrag apart kunnen zetten op een bankrekening op naam van de schuldenaar. De schuldenaar kan dan dit bedrag gebruiken voor zijn primaire levensbehoeften. Na een maand kan het eventuele restant dan terugvloeien naar de «gewone» bankrekening van de schuldenaar. De bank hoeft zo niet bij te houden of het bedrag is opgesoupeerd, maar hoeft alleen het gehele bedrag apart te zetten. Overigens moet er op grond van het Europees conservatoir beslag op bankrekeningen (Verordening (EU) Nr. 655/2014 inzake het Europees bankbeslag) thans al een bedrag apart worden gehouden bij een Europees bankbeslag, omdat bij een dergelijk beslag niet het gehele tegoed wordt beslagen, maar slechts het bedrag van de vordering.

(...)

3.2.3 Onderzochte alternatieven

De leden van de CDA-fractie lezen dat ook naar alternatieve opties is gekeken, maar dat bij de gekozen regeling ook rekening is gehouden met het feit dat een grote groep mensen met problematische schulden hun post niet openen of hun deur niet open doen voor de deurwaarder.

Daarom is er gekozen voor een vast beslagvrij bedrag, mede omdat het beslagvrije bedrag verhoogd kan worden na bezwaar hetgeen nadelig is voor de schuldenaren met een laag «doenvermogen», zo lezen deze leden. Zij vragen of de regering deze redenatie kan toelichten. Ook vragen zij in hoeverre de onveranderlijkheid van het beslagvrije bedrag de mensen helpt met een laag «doenvermogen» ten opzichte van de situatie dat sprake is van een minimum beslagvrij bedrag dat aangepast kan worden na bewijs dat het bedrag te laag is. De aan het woord zijnde leden menen dat in deze laatste situatie meer maatwerk mogelijk is zonder dat dit ten koste gaat van de personen met een laag «doenvermogen». Zij vragen of de regering hierop kan ingaan.

De leden van de CDA-fractie merken terecht op dat in het wetsvoorstel voor de invoering van het beslagvrije bedrag rekening is gehouden met het feit dat bij mensen met problematische schulden vaak sprake is van een beperkt «doenvermogen». Deze groep schuldenaren leest hun post veelal niet en vermijdt vaak contact met een deurwaarder. Dit is juist de reden dat is gekozen voor een vast beslagvrij bedrag dat vastgesteld wordt op basis van informatie over de leefsituatie van de schuldenaar die de deurwaarder uit de BRP kan afleiden. Het alternatieve scenario waarbij er een lager beslagvrij bedrag zou gelden dat alleen na handelen van de schuldenaar kan worden verhoogd, werkt niet goed in dit soort situaties. Deze groep schuldenaren laat immers vaak na om te handelen (oftewel om «te doen»). Deze schuldenaren zouden niet vragen om een verhoging van het lagere beslagvrije bedrag, waardoor de kans groot is dat zij voor hun primaire levensbehoeften rond zouden moeten komen van een voor hun situatie (te) laag beslagvrij bedrag. Het risico is dan groot dat de schuldenproblematiek alleen maar toeneemt en dit is niet alleen nadelig voor de schuldenaar, maar ook voor de schuldeisers omdat de kans dat hun vordering uiteindelijk wordt voldaan dan nog kleiner wordt.

(...)

Artikelsgewijze toelichting

(...)

Onderdeel U (artikel 475a)

De leden van de VVD-fractie merken op dat in het nieuwe artikel 475a Rv vier categorieën komen te staan: alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden zonder kinderen en gehuwden met een of meer kinderen. Zij vragen onder welke categorie samenwonenden met kinderen vallen.

Voor de indeling in categorieën bij de regeling van het beslagvrij bedrag is – evenals bij de regeling van de beslagvrije voet – aangesloten bij de definities van alleenstaande, alleenstaande ouder, gehuwden en gehuwden met kinderen uit de Participatiewet. In het huidige artikel 3, tweede lid, onder a, van de Participatiewet wordt mede als gehuwd aangemerkt de «ongehuwde die met een ander een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een aanverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de eerste graad of een bloedverwant in de tweede graad indien er bij één van de bloedverwanten in de tweede graad sprake is van zorgbehoefte». Een gezamenlijke huishouding wordt onder meer aanwezig geacht indien de belanghebbenden hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en uit hun relatie een kind is geboren of erkenning heeft plaatsgevonden van een kind van de een door de ander (zie artikel 3, vierde lid, onder b, Participatiewet). Samenwonenden met kinderen kunnen dus worden aangemerkt als gehuwden in de zin van de Participatiewet en vallen daarmee in het nieuwe artikel 475a Rv ook onder de categorie «gehuwden met kinderen».

Amendement nr. 16:⁵

Nr. 16 NADER GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN HET LID VAN NISPEN TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 11

Ontvangen 12 mei 2020

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

I

In artikel I, onderdeel T, onder 2, wordt in het voorgestelde onderdeel f «geen beslag kan worden gelegd» vervangen door «het beslag niet geldig is».

II

In artikel I, onderdeel U, wordt in het voorgestelde vierde lid, aanhef, «strekt zich gedurende een kalendermaand niet uit tot een bedrag van» vervangen door «is slechts geldig voor zover het gedurende een kalendermaand overtreft».

III

Artikel VI wordt als volgt gewijzigd:

1. In onderdeel 1, onder c, wordt in het met subonderdeel i voorgestelde vijfde lid «strekt zich gedurende een kalendermaand niet uit tot» vervangen door «is slechts geldig voor zover het» en wordt na «artikel 475da» ingevoegd «gedurende een kalendermaand overtreft».
2. In onderdeel 2, onder b, wordt in het met onderdeel U voorgestelde vijfde lid «strekt zich gedurende een kalendermaand niet uit tot» vervangen door «is slechts geldig voor zover het» en wordt na «artikel 475da» ingevoegd «gedurende een kalendermaand overtreft».

Toelichting

In het voorgestelde artikel 475 Rv wordt, onder verwijzing naar het voorgestelde artikel 475a Rv, gesproken over het bedrag waarop «geen beslag kan worden gelegd» en in het beslagexploot moet worden opgenomen. Hierdoor wordt het «beslagvrije bedrag» bij beslag op bankrekeningen anders behandeld dan de beslagvrije voet (bvv) bij periodieke beslagen. Ook bij het beslag op bankrekeningen zou gesteld moeten worden dat het beslag niet geldig is voor zover het dat «beslagvrije bedrag» betreft. In het wetsvoorstel staat er feitelijk dat het beslag niet wordt gelegd op het «beslagvrije deel». Dat acht de indiener van dit amendement niet handig, omdat de gerechtsdeurwaarder namelijk verplicht is om het «beslagvrije bedrag» op te nemen in het exploit aan de derde. Het kan echter zo zijn dat dat bedrag foutief wordt genoemd. De hoogte van het beslag is immers afhankelijk van de leefsituatie.

Stel: je geeft abusievelijk op bij de bank dat je uitgaat van een «beslagvrij bedrag» dat geldt voor een «gehuwde met kinderen». Dat bedrag is relatief hoog, zodat er weinig geld onder het beslag valt. Achteraf blijkt de persoon echter «alleenstaande» te zijn. Dan zou het «beslagvrije bedrag» plotseling lager zijn en zou derhalve plotseling een hoger bedrag onder het beslag blijken te vallen. Het komt de indiener vreemd voor dat het beslag door een wijziging in inzicht ten aanzien van de leefsituatie iemand plotseling formeel meer of minder zou kunnen treffen. Als ook bij het bankbeslag zou worden uitgegaan van «de geldigheid» van het beslag, wordt dat beter opgelost. Formeel treft het beslag dan immers altijd de gehele rechtsverhouding. «Geldigheid» van een beslag is beter «in-

⁵ [Kamerstukken II 2019-2020, 35225, nr. 16.](#)

en uit te schakelen» dan de formele omvang van het beslag. De hiervoor beschreven situatie wringt vooral wanneer plotseling een hoger bedrag onder het beslag blijkt te vallen.

Dit nader gewijzigd amendement houdt verband met het technisch aanpassen van de wijzigingsopdracht in onderdeel III van het amendement op de tweede nota van wijziging bij het wetsvoorstel (Kamerstukken II 2019/20, [35 225, nr. 15](#)).

Van Nispen

1 januari 2023 tot heden

Wetswijziging⁶

G

Artikel 475a, zesde lid, komt te luiden:

6. Indien de geëxecuteerde op grond van de basisregistratie personen geen woonadres in Nederland heeft en geen vaste woon- of verblijfplaats buiten Nederland, is een beslag als bedoeld in het vijfde lid slechts geldig voor zover het de helft van de bedragen genoemd in het eerste lid van artikel 475da gedurende een kalendermaand overtreft. Indien de geëxecuteerde buiten Nederland een vaste woon- of verblijfplaats heeft, kan de geëxecuteerde de kantonrechter verzoeken het vijfde lid van toepassing te verklaren.

Memorie van toelichting⁷

Onderdeel G

Dit onderdeel regelt dat het beslagvrije bedrag ook geldt voor personen zonder woonadres in Nederland. Hiermee wordt voorkomen dat dak- en thuislozen die met een briefadres in de Basisregistratie personen staan geregistreerd een procedure moeten voeren bij de kantonrechter alvorens een beslagvrij bedrag wordt gehanteerd bij beslag op hun bankrekening. Evenals bij de beslagvrije voet wordt het beslagvrij bedrag in deze gevallen gehalveerd. Voor personen met een woonadres in het buitenland blijft het mogelijk om de kantonrechter te verzoeken om het beslagvrije bedrag van toepassing te laten zijn.

⁶ [Stb. 2022, 345](#) en Besluit inwerkingtreding [Stb. 2022, 364](#).

⁷ [Kamerstukken II 2021-2022, 36003, nr.3](#).

Nota naar aanleiding van het verslag⁸

Artikel X

De leden van de VVD-fractie staan stil bij artikel X, onderdeel G, van het wetsvoorstel. Dit onderdeel regelt dat voor dak- en thuislozen automatisch een beslagvrij bedrag geldt ter hoogte van de helft van het beslagvrije bedrag, net zoals thans het geval is bij de beslagvrije voet. Op grond van de huidige bepaling geldt voor een dak- en thuisloze alleen een beslagvrij bedrag als de kantonrechter dit op zijn verzoek heeft bepaald. Deze leden vragen hoe vaak deze situatie is voorgekomen en hoe vaak hierover is geprocedeerd bij de kantonrechter. Dit is helaas niet duidelijk, omdat de Raad voor de rechtspraak deze specifieke combinatie van gegevens niet bijhoudt. Bij de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) is desgevraagd geen geval bekend. Het voeren van een gerechtelijke procedure is voor deze groep echter lastig. Het is niet uitgesloten dat zij om die reden geen procedure starten bij de kantonrechter en dus geen enkel beslagvrij bedrag tot hun beschikking hebben als leefgeld. Dit kan de problemen van dak- en thuislozen verergeren. Juist daarom regelt de voorgestelde bepaling dat voor dak- en thuislozen op grond van de wet altijd een beslagvrij bedrag geldt zonder dat zij daarvoor naar de kantonrechter hoeven.

⁸ [Kamerstukken II 2021-2022, 36003, nr.8.](#)